روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

شنبه ۷ آذر ۱۴۰۵ | ۱۸ جمادی الثانی ۱۴۴۸
۱۲ صفحه روزنامه
سال بیست‌وهفتم | شماره ۷۴۸۰
Saturday | November 28 | 2026

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

پلاستیک‌ها کجا می‌روند؟

از سطل زباله تا رودخانه و اقیانوس، پلاستیک‌ها کجا می‌روند؟

پلاستیک قرار بود زندگی انسان را آسان‌تر کند؛ ماده‌ای سبک، ارزان، بادوام و کاربردی که در چند دهه به یکی از اجزای جدایی‌ناپذیر زندگی روزمره تبدیل شد. از بسته‌بندی مواد غذایی و بطری‌های آب گرفته تا تجهیزات پزشکی، لوازم خانگی و قطعات خودرو، تقریبا هیچ بخشی از زندگی مدرن از حضور پلاستیک بی‌نیاز نمانده، اما همین ویژگی که پلاستیک را به ماده‌ای محبوب تبدیل کرده، امروز به یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی جهان بدل شده است: ماندگاری طولانی در طبیعت و دشواری مدیریت حجم عظیم پسماند آن.

آمارهای جهانی نشان می‌دهد سالانه حدود ۲۵۳ میلیون تن زباله پلاستیکی در جهان تولید می‌شود. از این میزان، ۸۲ میلیون تن به‌درستی مدیریت نمی‌شود. معنای این ارقام آن است که بخش قابل‌توجهی از پلاستیک‌هایی که انسان پس از یک بار مصرف دور می‌اندازد، به جای ورود به چرخه بازیافت یا دفع اصولی، سر از محیط زیست درمی‌آورد.

پلاستیک‌ها چه می‌شوند؟

تصور عمومی این است که بحران پلاستیک عمدتا به بطری‌ها و کیسه‌هایی مربوط می‌شود که روی سطح دریاها شناورند یا در سواحل انباشته شده‌اند اما واقعیت پیچیده‌تر است. بخش مهمی از آلودگی پلاستیکی پیش از رسیدن به دریا، در خیابان‌ها، زمین‌های رهاشده، حاشیه شهرها، رودخانه‌ها و محل‌های دفن غیراصولی زباله شکل می‌گیرد.

وقتی زباله‌های پلاستیکی جمع‌آوری نمی‌شوند یا زیرساخت مناسبی برای تفکیک و بازیافت آنها وجود ندارد، بارندگی، باد و جریان آب می‌توانند این مواد را از محل انباشت به محیط‌های طبیعی منتقل کنند. در مناطق شهری، کانال‌های آب و جوی‌ها نیز گاهی به مسیر انتقال پلاستیک به رودخانه‌ها تبدیل می‌شوند.

براساس آمارهای مطرح‌شده، حدود ۱۹ میلیون تن از زباله‌های پلاستیکی به محیط زیست نشت می‌کند و نزدیک به شش میلیون تن از این حجم وارد رودخانه‌ها و مناطق ساحلی می‌شود. این ارقام نشان می‌دهد آلودگی اقیانوس‌ها درواقع آخرین حلقه زنجیره‌ای است که از ضعف مدیریت پسماند در خشکی آغاز می‌شود.

اقیانوس‌ها؛ مقصد نهایی بخشی از بی‌مسئولیتی انسان

زباله‌های پلاستیکی پس از ورود به رودخانه‌ها، در بسیاری از موارد مسیر خود را به سمت دریاها و اقیانوس‌ها ادامه می‌دهند. در آنجا، جریان‌های دریایی می‌توانند آنها را به مناطق دوردست منتقل کنند؛ مناطقی که حتی هزاران کیلومتر با محل تولید این زباله‌ها فاصله دارند.

اما مشکل فقط بطری‌ها، ظروف یک‌بارمصرف و کیسه‌های پلاستیکی نیست. با گذشت زمان، تابش نور خورشید، امواج و فرسایش مکانیکی باعث خرد شدن قطعات پلاستیکی به ذرات کوچک‌تر می‌شود. این ذرات که به آنها میکروپلاستیک گفته می‌شود، می‌توانند وارد زنجیره غذایی آبزیان شوند. لاک‌پشت‌ها، پرندگان دریایی و ماهی‌ها ممکن است پلاستیک را با غذا اشتباه بگیرند یا در قطعات و تورهای رهاشده گرفتار شوند. در نتیجه، آلودگی پلاستیکی تنها به منظره نامطلوب سواحل محدود نمی‌ماند و به تهدیدی برای تنوع زیستی و سلامت اکوسیستم‌های آبی تبدیل می‌شود.

چرا بازیافت به‌تنهایی کافی نیست؟

در سال‌های اخیر، بازیافت به یکی از مهم‌ترین راهکارهای مقابله با آلودگی پلاستیکی تبدیل شده است. بسیاری از کشورها برنامه‌هایی برای تفکیک زباله، جمع‌آوری بطری‌ها و ظروف پلاستیکی و بازگرداندن آنها به چرخه تولید اجرا کرده‌اند. با این حال، بازیافت به‌تنهایی نمی‌تواند پاسخگوی ابعاد بحران باشد.

بخشی از پلاستیک‌ها به دلیل ترکیب مواد، آلودگی یا چندلایه بودن، به‌سختی بازیافت می‌شوند. از سوی دیگر، در بسیاری از کشورها زیرساخت‌های جمع‌آوری و پردازش پسماند با سرعت تولید پلاستیک هماهنگ نیست.

حتی در مواردی که بازیافت انجام می‌شود، کیفیت مواد بازیافتی ممکن است کاهش پیدا کند و امکان استفاده مجدد از آنها در محصولات مشابه وجود نداشته باشد. بنابراین، اتکا به بازیافت بدون کاهش تولید پلاستیک‌های غیرضروری، تنها بخشی از مسأله را حل می‌کند.

بحران پلاستیک؛ مسأله‌ای فراتر از مرزهای جغرافیایی

آلودگی پلاستیکی مرز نمی‌شناسد. زباله‌ای که در یک شهر یا کشور رها می‌شود، ممکن است از طریق رودخانه‌ها و جریان‌های دریایی به سواحل سرزمینی دیگر برسد. به همین دلیل، مقابله با این بحران به همکاری بین‌المللی و سیاست‌گذاری هماهنگ نیاز دارد.

سرنوشت ۲۵۳ میلیون تن زباله پلاستیکی سالانه، فقط به رفتار مصرف‌کنندگان یا ظرفیت کارخانه‌های بازیافت وابسته نیست؛ بلکه به شیوه تولید، الگوی مصرف، سیاست‌های اقتصادی و کیفیت مدیریت شهری در سراسر جهان ارتباط دارد.

واقعیت این است که اقیانوس‌ها نقطه آغاز بحران نیستند؛ آنها اغلب مقصد نهایی زباله‌هایی هستند که پیش‌تر در مدیریت آنها شکست خورده‌ایم. بنابراین، اگر قرار است پلاستیک کمتری وارد طبیعت شود، مبارزه با این آلودگی باید از خانه‌ها، فروشگاه‌ها، کارخانه‌ها و سیستم‌های جمع‌آوری زباله آغاز شود؛ پیش از آن‌که یک بطری یا کیسه پلاستیکی، سفر طولانی خود را از خیابان به رودخانه و از رودخانه به اقیانوس آغاز کند.

پیشخوان

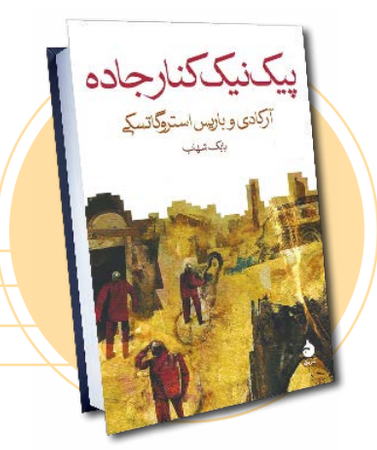

فلسفه یک ملاقات

«پیک نیک کنار جاده»؛ وقتی انسان در برابر ناشناخته‌ها قرار می‌گیرد

نویسنده: آرکادی استروگاتسکی
مترجم: بابک شهاب
نشر: ماهی
سال انتشار: ۱۴۰۵

رمان «پیک‌نیک کنار جاده»، یکی از متفاوت‌ترین و تأثیرگذارترین آثار ادبیات علمی ـ تخیلی قرن بیستم است؛ کتابی که برخلاف بسیاری از آثار این ژانر، نه بر سفرهای فضایی و نبرد با موجودات بیگانه، بلکه بر مواجهه انسان با چیزی ناشناخته و غیرقابل درک تمرکز می‌کند. داستان در جهانی می‌گذرد که موجوداتی فرازمینی برای مدتی کوتاه به زمین آمده‌اند و سپس آن را ترک کرده‌اند؛ حضوری گذرا که به جای ارتباط با انسان‌ها، مناطقی عجیب و خطرناک به نام «مناطق ممنوعه» از خود به جا گذاشته است. این مناطق پر از پدیده‌ها و اشیایی هستند که قوانین شناخته‌شده فیزیک را به چالش می‌کشند. انسان‌ها تلاش می‌کنند از بقایای این بازدید مرموز سر دربیاورند اما آنچه پیدا می‌کنند لزوما قابل استفاده یا حتی قابل فهم نیست. شخصیت اصلی رمان، ردریک شوهارت، یکی از افرادی است که برای یافتن و خارج کردن اشیای عجیب از منطقه ممنوعه، جان خود را به خطر می‌اندازد. او نه یک قهرمان آرمان‌گراست و نه دانشمندی که به دنبال کشف حقیقتی بزرگ باشد؛ بلکه انسانی معمولی است که در جهانی غیرعادی، میان نیازهای اقتصادی، وسوسه، ترس و امید گرفتار شده است. یکی از هوشمندانه‌ترین ایده‌های نویسندگان، عنوان کتاب است. آنها فرض می‌کنند شاید بازدید موجودات فضایی از زمین چیزی شبیه توقف کوتاه انسان‌ها در کنار جاده برای برگزاری یک پیک‌نیک بوده باشد؛ موجوداتی که پس از رفتن، زباله‌ها و اشیای بی‌اهمیت خود را جاگذاشته‌اند، بی‌آن‌که بدانند این بقایا برای ساکنان آن محیط چه معنای عظیمی پیدا خواهد کرد. قدرت اصلی رمان در همین نگاه فلسفی نهفته است. استروگاتسکی با طرح این پرسش که آیا انسان واقعا مرکز جهان و معیار فهم هستی است، غرور بشری را به چالش می‌کشد. شاید آنچه برای ما معجزه، فناوری یا راز بزرگ محسوب می‌شود، برای تمدنی دیگر چیزی کاملا پیش‌پاافتاده باشد. این کتاب بیش از آن‌که درباره موجودات فضایی باشد، درباره انسان است؛ موجودی که در برابر جهانی بسیار بزرگ‌تر از دانسته‌هایش ایستاده اما همچنان می‌خواهد همه چیز را تصاحب کند. همین ویژگی باعث شده رمان، با گذشت دهه‌ها از انتشارش، همچنان اثری خواندنی و تأمل‌برانگیز باقی بماند.

دوردنیا

وداع با اینترنت جهانی!

آیا هوش مصنوعی می‌تواند اینترنت جهانی را برای همیشه از کار بیندازد؟

اظهارات نگران‌کننده یک دانشمند برجسته علوم کامپیوتر درباره پیشرفت‌های احتمالی هوش مصنوعی، بار دیگر بحث امنیت اینترنت جهانی را به صدر اخبار فناوری بازگردانده است. برخی گمانه‌زنی‌ها از این احتمال سخن می‌گویند که نسل جدید هوش مصنوعی بتواند مسائل پیچیده ریاضی را با سرعتی حل کند که زیرساخت‌های فعلی رمزنگاری را با چالشی بی‌سابقه مواجه سازد؛ اتفاقی که در صورت تحقق، می‌تواند امنیت بانک‌ها، پیام‌رسان‌ها و بخش بزرگی از ارتباطات دیجیتال جهان را تحت تأثیر قرار دهد.

اسکات آرونسون، استاد علوم کامپیوتر دانشگاه تگزاس در آستین و از چهره‌های شناخته‌شده حوزه محاسبات کوانتومی، در مطلبی در وبلاگ شخصی خود به شایعاتی درباره پیشرفت‌های تازه شرکت‌های هوش مصنوعی، از جمله اوپن‌ای‌آی و آنتروپیک، اشاره کرده است. این استاد می‌نویسد در روزهای اخیر بارها شنیده که این شرکت‌ها ممکن است به دستاوردهایی در زمینه حل مسائل بسیار دشوار ریاضی رسیده باشند؛ دستاوردهایی که در صورت تأیید، پیامدهای مهمی برای آینده رمزنگاری به‌دنبال خواهند داشت. با این حال، او تأکید می‌کند که از صحت و اعتبار این گزارش‌ها اطمینان ندارد.

رمزنگاری؛ ستون پنهان امنیت اینترنت

برای درک اهمیت این نگرانی باید به یکی از بنیادی‌ترین اجزای اینترنت مدرن، یعنی رمزنگاری، توجه کرد. تقریبا تمام فعالیت‌های حساس در فضای دیجیتال به نوعی از سیستم‌های رمزنگاری وابسته هستند. تراکنش‌های بانکی، خریدهای اینترنتی، ارتباطات محرمانه، پیام‌رسان‌ها و نگهداری اطلاعات شخصی، همگی به الگوریتم‌هایی متکی هستند که شکستن آنها با رایانه‌های امروزی بسیار دشوار است. در واقع، بسیاری از سیستم‌های امنیتی بر این فرض بنا شده‌اند که حل برخی مسائل ریاضی، حتی با استفاده از قدرتمندترین رایانه‌های موجود، به زمان و منابعی فراتر از توان عملی بشر نیاز دارد. اما اگر فناوری‌های جدید این معادله را تغییر دهند، ممکن است بخشی از سازوکارهای امنیتی اینترنت دیگر قابل اتکا نباشند.

آیا هوش مصنوعی می‌تواند قفل امنیت اینترنت را بشکند؟

نگرانی اصلی این است که هوش مصنوعی در آینده بتواند روش‌های حل مسائل پیچیده ریاضی را متحول کند. اگر چنین سامانه‌هایی قادر شوند برخی مسائل دشوار رمزنگاری را بسیار سریع‌تر از رایانه‌های فعلی حل کنند، امنیت بخش‌هایی از زیرساخت دیجیتال جهان ممکن است در معرض خطر قرار بگیرد.

در چنین شرایطی، اطلاعات بانکی، داده‌های شخصی و ارتباطات محرمانه می‌توانند آسیب‌پذیر شوند و دولت‌ها، بانک‌ها و شرکت‌های فناوری ناچار خواهند بود برای حفظ امنیت اطلاعات، زیرساخت‌های خود را بازطراحی کنند.

با این حال، یک نکته مهم وجود دارد: توانایی حل مسائل پیچیده ریاضی لزوما به معنای توانایی شکستن تمام الگوریتم‌های رمزنگاری نیست.

اینترنت جهانی واقعا تعطیل می‌شود؟

با وجود نگرانی‌های مطرح‌شده، تاکنون هیچ مدرک عمومی و تأییدشده‌ای منتشر نشده که نشان دهد اوپن‌ای‌آی یا آنتروپیک توانسته‌اند تمام روش‌های رایج رمزنگاری را بشکنند. همچنین شواهدی مبنی بر این‌که اینترنت جهانی در آستانه تعطیلی دائمی قرار گرفته باشد، وجود ندارد.

در کنار هوش مصنوعی، پیشرفت رایانه‌های کوانتومی نیز اهمیت این موضوع را دوچندان کرده است. متخصصان امنیت سایبری سال‌هاست درباره ضرورت استفاده از رمزنگاری مقاوم در برابر رایانه‌های کوانتومی هشدار می‌دهند.

بنابراین، آنچه امروز مطرح شده بیش از آن‌که نشانه پایان اینترنت باشد، هشداری درباره آینده امنیت دیجیتال است. اینترنت ممکن است در سال‌های آینده برای مقابله با فناوری‌های جدید به تغییرات اساسی نیاز داشته باشد اما تبدیل این نگرانی علمی به ادعای تعطیلی دائمی اینترنت جهانی، فعلا پشتوانه فنی و مستندی ندارد.

یادداشت

عزیز نجف‌پور آقایی‌گلو | نویسنده و پژوهشگر

گلشنی در گلشن عبودیت

پدر فلسفه علم در ایران و از نظریه‌پردازان علم دینی

دکتر مهدی گلشنی را آن زمان که تحصیلات لیسانسم را در رشته فیزیک شروع کردم به‌عنوان یک فیزیکدان بزرگ می‌شناختم. فیزیک، به‌عنوان یکی از بنیادی‌ترین و شاخص‌ترین عرصه‌های تکوین علم جدید، نقشی محوری در شکل‌گیری و تثبیت جهان‌بینی مدرن داشته است. ریاضیاتی‌کردن طبیعت، تبیین مکانیکی پدیده‌ها و استقرار روش‌شناسی طبیعت‌گرایانه و اثباتی، از جمله مؤلفه‌هایی هستند که در تاریخ این علم با تحولات معرفتی و فلسفی مدرنیته پیوند خورده‌اند. از سوی دیگر، جریان‌های طبیعت‌گرایانه، ماتریالیستی و ضددینی در تاریخ علم فیزیک، به‌ویژه از قرن نوزدهم و همزمان با تثبیت اقتدار اجتماعی و نهادی علم جدید، سابقه‌ای جدی و قابل بررسی دارند.

دستاوردهای شگفت‌انگیز فیزیک در حوزه طبیعت‌شناسی، اندیشمندان عصر جدید را به تسری دادن روش‌شناسی آن در معرفت اجتماعی سوق داد و سال‌ها همت دانشمندان مدرن بر این رفت که با روش علم فیزیک، به مطالعه دقیق و قطعی جامعه هم بپردازند. فیزیک اجتماعی از مهم‌ترین تلاش‌های این رویکرد شناختی جدید بود که البته ناکام ماند و سراب بودگی پوزیتیویسم را به نمایش گذاشت. بگذریم از این‌که هنوز بخشی از بدنه علوم اجتماعی ایرانی خود را به وجوهی از رویکرد پوزیتیوستی در مطالعات اجتماعی ملتزم می‌دانند و از این رو هرگونه فحص و بحث در باب علم دینی را مردود می‌انگارند.

در همان ایام جوانی با اثری از مرحوم گلشنی به نام دیدگاه‌های فلسفی فیزیکدانان معاصر برخورد کردم که کلا نگاه من به علم فیزیک و متعاقبا به ماهیت علم را تغییر داد. مهم‌ترین پیام کتاب این بود که فلسفه در فهم و تفسیر واقعیت طبیعی و متعاقبا تعیین (Determination) نظریه علمی تأثیر دارد (البته تأثیر ناقص). یعنی اصولا حسب فلسفه مختار می‌توان نظریات علمی متفاوتی در تبیین و پیش‌بینی‌ها ارائه کرد. البته نوع و میزان و نحوه این تأثیر بحث مفصل و جداگانه‌ای است. تاملات فلسفی در ساحت علم فیزیک، پاسخ آن ابهامات و دشواری‌ها و بی‌معنایی‌هایی بود که در علم فیزیک خصوصا در فیزیک جدید برخورد می‌کردم. البته راهی هم بود برای کنترل آن گزافه‌گویی‌های متافیزیکی‌ای که برخی فیزیکدانان به دلیل اعتماد به نفس کاذبی که در تبیین طبیعت یافته بودند... غرض این‌که که با علم طبیعت نمی‌توان ما بعدالطبیعه را تبیین و داوری کرد و علم فیزیک نباید پایش را از گلیمش درازتر کند.

البته رویکرد علمی استاد مرحوم در مرحله تاملات فلسفی در حوزه علم متوقف نشده و به ترسیم مختصات علم مطلوب هم پرداخته و سعی کرده ادبیات علم ـ دینی مختار خودش را هم تقریر کند و در این تقریر هم تسلط خودش را به تاریخ علم و همچنین به مبانی دینی نشان داده و ضمن التزام به اصولیون دینی، از اخباری‌گری فاصله گرفته و به عقل و تجربه انسانی در کنار وحی، احترام می‌گذارد و مغتنم می‌شمارد... این نکته مهمی در مواجهه با علم جدید و حفظ رویکرد اقتباس منتقدانه و روشمند آن در چارچوب زیست اسلامی ـ ایرانی و نیل به علم دینی تراز تمدن اسلامی است که با تکیه به مبانی معرفت عقل و تجربه و شهود و وحی، سعی بر ارائه علم کامل سوق دارد.

متن کامل

یادداشت

احمد میراحسان | نویسنده و پژوهشگر

هوش الهی بسیج و هوش مصنوعی کفر تکنولوژیک

پیام رهبرمعظم انقلاب اسلامی به مناسبت هفته بسیج آینه تمام نمای بی‌بدیل بودن نظام مبتنی بر امامت ولی در عصر غیبت، نائب حکمران ولی‌ا... الاعظم عج در عصر غیبت است. خواهم گفت چرا! ضمنا این پیام در بردارنده شعاری محصول عالی شعوری، دارای قدرت درک پیشران مقتضیات کنونی ایران است. تحولات پدیده‌ها در زمان ـ مکانی در حال تغییر مدام و شتابان، بنا به سرشت تکاملی نهادهای اسلامی و انقلابی در انقلاب اسلامی نیازی در دل دارد. و آن نیاز به قدرت تفقه و اجتهاد اصیل و متکی بر مبانی درست است که بر مبنای شالوده فقهی و مبانی انقلاب اسلامی تحقق می‌یابد و در تشخیص و استنباط درست رخدادهای واقعیت و تعیین تکلیف امت ـ ملت نقش نخست حمل تکالیف به دوش می‌کشد. این نکته کانونی نظریه حکومتی امام خمینی است و چه فراوان مسئولان و رؤسا آن را درک نکردند و جاهلانه مثلا خود را با ولی فقیه قیاس کردند و مدعی شدند چه کسی بهتر از رؤسای قوا قادر به تشخیص تخصصی مصالح کشور و بیان راه حل برای مشکلات است!!!! جنبه کودکانه وبس سطحی این نگرش در عدم درک ارزش بی‌تا و بی‌مانند فقاهت در اداره اسلامی جامعه است. هر فوق دکتری در اقتصاد، هر پزشک متخصص، هر استاد فیزیک، هر سپهبد و سردار، هر جامعه‌شناس و متخصص سیاست بین‌الملل و.... دانشمند هر رشته‌ای ناتوان از رهبری و ناصالح برای امامت در جمهوری اسلامی است، زیرا جمهوری اسلامی، یعنی اداره امور ایران بنا به تربیت و تزکیه تا تخصص منظم و مضبوط فقه جعفری رها از اهوا درک و چون چراغ هدایت ایفای نقش کند و عقل نوری تو به سبب اخلاص و قدرت و صلاحیت و ظرفیت روح و بندگی و انس با جهان قرآن و عترت، از یاری جهان غیب برخوردار باشد. با سوادترین تحصیلکردگان علوم غرب، از این بابت اگر تربیت شده مدرسه الهی فقه جعفری و احاطه بر نفس نباشد، در خصوص علم دین و فقاهت، یک فرد بی‌سواد و نیازمند به هدایت عالم ربانی شمرده می‌شوند و در اداره صحیح کشور اسلامی، مطلقا ناصالح و تنگدست و جاهل. بدین سان جامعه نیازمند ولی فقیه، یعنی سرپرست خردمند و دانا به هدایت قرآن و عترت و متقی و خالی اهوا و نفس و اهل تزکیه و رهبری جامع الشرایط است.

اما بسیج در فهم امام خمینی همان امت تربیت شده قرآنی و دلسپرده جهاد اهل البیتی و انجام تکلیف مایه خشنودی و خلیفه خدا عج است تخت زعامت ولی فقیه نائب امام زمان. امام در ارتباط با ایران زمانی از بسیج ۲۰ میلیونی سخن گفت که جمعیت این ۳۰ میلیون نفر بود، کودکان و از کار افتادگان را که کنار بگذاریم از مفهوم بسیج در الهام امام (ره) راز گشایی می‌شود. یعنی بسیج همه ملت مومن واگاه و آماده دفاع از توحید و قدرت الهی و استقلال ایران و اسلام، علیه کفر متفرعن ظالم متجاوز است. در پیام رهبر معظم نشان خواهیم داد ژرفای بسیج بدرستی رمزگشایی شده است. بسیج، تجلی هوش توحیدی بندگی و ایمان، فرزندان مردم، تجلی جان ولینعمت حکومت جمهوری اسلامی و پشت قوی و الهی ولایت فقیه و قدرت هوشمند حفظ حیات انقلاب اسلامی تا ظهور ولی الله الاعظم، بقیه‌الله و حجت الله و لشکر صاحب‌الزمان عج است و کل ملت حسینی را در بر می‌گیرد. کل ملت را! این افق در ابتکار امام نهان بود و رهبر معظم ان را آشکارا بیان و مبنای رهیافت نو قرار داده است و با این رویکرد از جایگاه فعال تر، اصلی‌تر، و جدی‌تر بسیج پرده‌برداری کرده است.

برای روشنگری مثلث «بسیج»، همچون کل امت (هر ایرانی یک بسیجی)، ولی فقیه و هوش مصنوعی، همچون ظهور تکنولوژی در مقام روح تمدن قرن بیست و یکمی در پسامدرنیته الحادگرا، باید در باره هر سه رأس توضیحاتی در وسع مجال متن بدهم. پس خواهم گفت امر تکنولوژی و هوش مصنوعی چه هستی و موجودیتی را تعریف می‌کند.

متن کامل

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۲	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۰۸
غروب آفتاب: ۱۶:۵۵۲	اذان صبح فردا: ۰۵:۲۵
اذان مغرب: ۱۷:۱۱	طلوع خورشید فردا: ۰۶:۵۴

امروز در تاریخ

- روز نیروی دریایی ارتش
- شهادت دکتر محسن فخری‌زاده/ ۱۳۹۹

حکمت

امام علی(ع): ارزش هر انسانی به اندازه چیزی است که آن را نیکو انجام می‌دهد./ اصول کافی

واحه

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست
سخن‌شناس نه‌ای جان من خطا اینجاست/ حافظ